

FI lausuntopyyntö VV

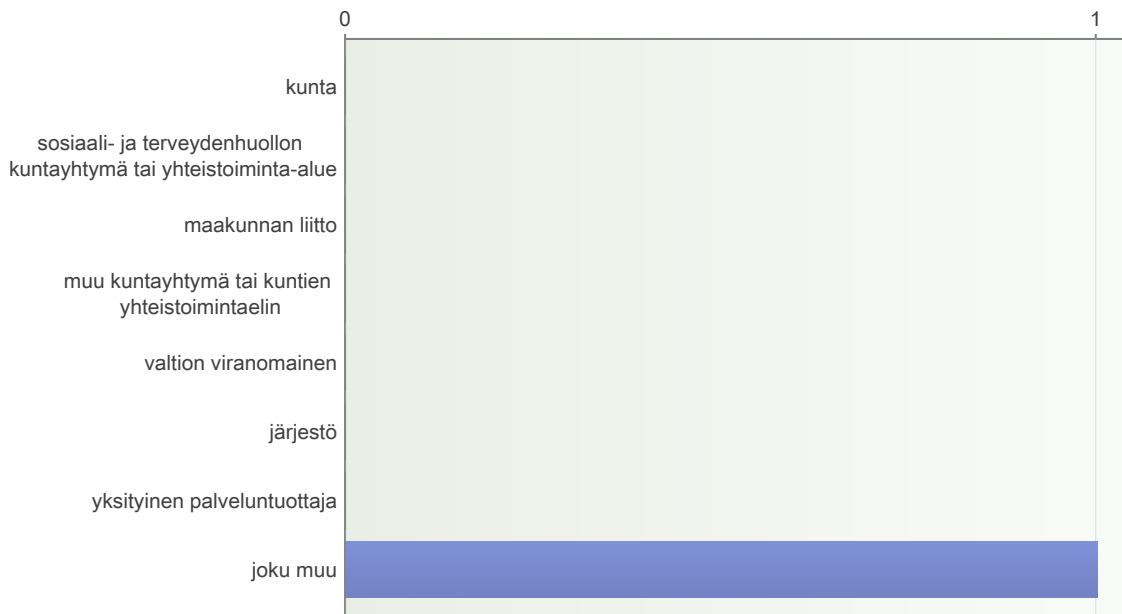
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Tuire Sannisto	Tuire Sannisto	tuires@sci.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

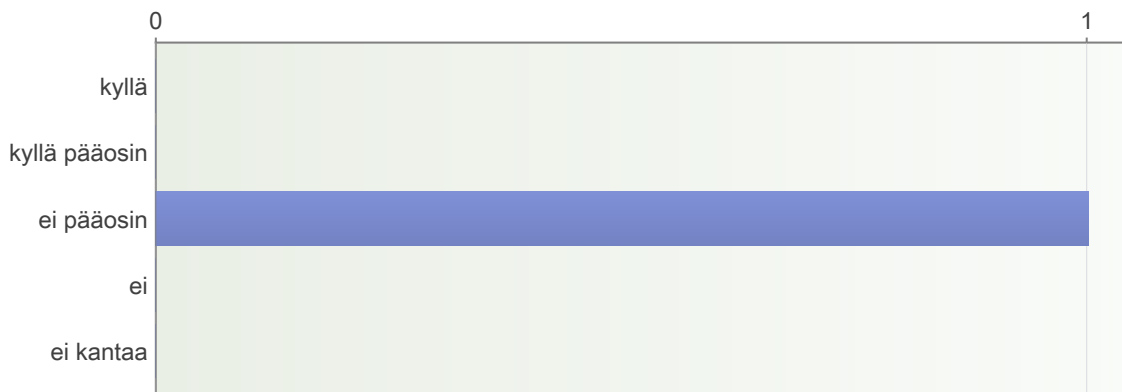

Avoimet vastaukset: joku muu

- ylilääkäri (Tampereen kaupunki, lasten ja nuorten terveystieteiden erikoislääkäri)

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

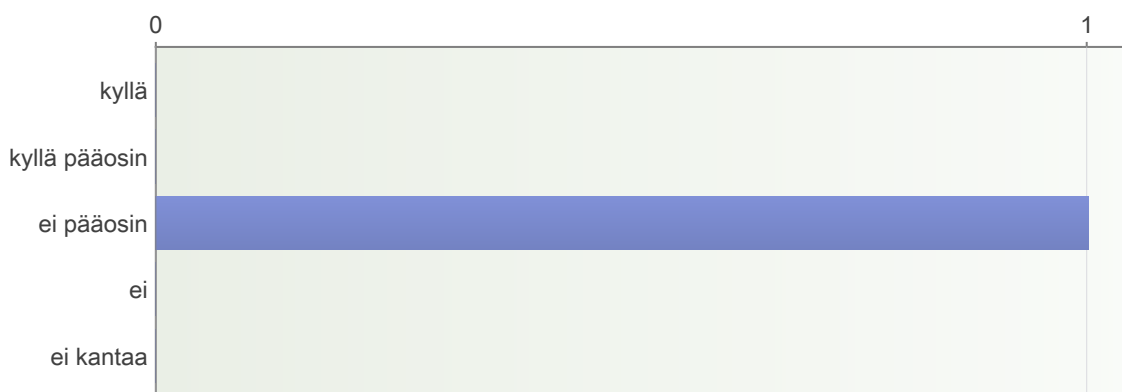
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus nyky muodossaan voi parantaa terveimmän ja toimintakykyisimmän väestönosan hoitoon/hoidon tarpeen arvioon pääsyä erityisesti lievien subakuuttien oireiden (esim. hengitystieinfektio) osalta. Palvelukokonaisuuksien hajoaminen ja pirstaloituminen voi sen sijaan heikentää toimivien palvelukokonaisuuksien rakentumista niiden potilaiden/asiakkaiden osalta, joiden hoidossa/palveluissa tarvittaisiin saumaton monen toimijan/ammattilaisen toteuttama yhteistyö ja joiden hyvä hoito voisi kaventaa hyvinvointieroja ja tuottaa kustannussäästöjä.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

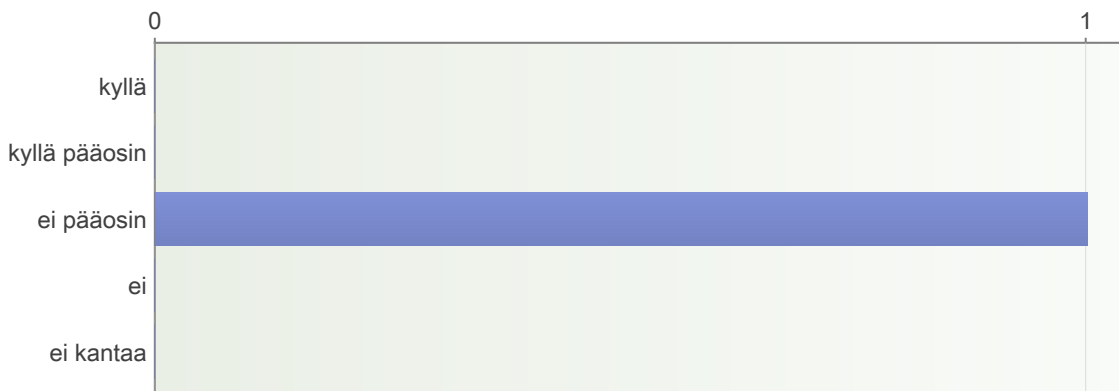
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ks. kysymyksen 1 vapaamuotoiset huomiot. Lisäksi on hyvin epäselvää, millä perusteilla asiakas/potilas teki valintansa ja millaista hoidon/palvelun tasoa adekvaatilla tavalla kuvaavaa tietoa pystytään tuottamaan ja esim. ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuutta eri palveluissa mittaamaan. Ratkaiseeko palveluiden markkinoinnissa ja asiakkaan valinnassa epäolennaiset tekijät - mainonnalla luotavat mielikuvat, aulapalvelut, antibiootin vaivaton saanti tai muu asiakkaan miellyttäminen vai perustuvatko ratkaisut palvelun hyvään lääketieteelliseen, hoidolliseen tai muutoin määritettyyn hyvään laatuun? Onko hyvä lastenneuvola sellainen, joka on auki marketissa iltakahdeksaan (vaikka väsyneen lapsen neurologisen arvion tekeminen ei enää oikein onnistu) vai se, joka aukioloajoillaankin tukee perheen ja lasten hyvää vuorokausirytmää ja uskaltautuu tarvittaessa tekemään lastensuojeluilmoituksen, vaikkei se ole asiakkaalle aina mieluisaa?

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ks. kysymyksen 2 vapaamuotoiset huomiot. Laadun mittaamisen haasteiden ja asiakkaiden epäammatillisen miellyttämisen riskin ohella asiakkaiden/potilaiden valmiudet valita tarvitsemansa asiantuntijapalvelu eivät välttämättä ole riittävät. Monimutkaisessa palveluntuottajaverkostossa tullaan tarvitsemaan runsaasti palveluohjausresursseja, mikä lisää kustannuksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

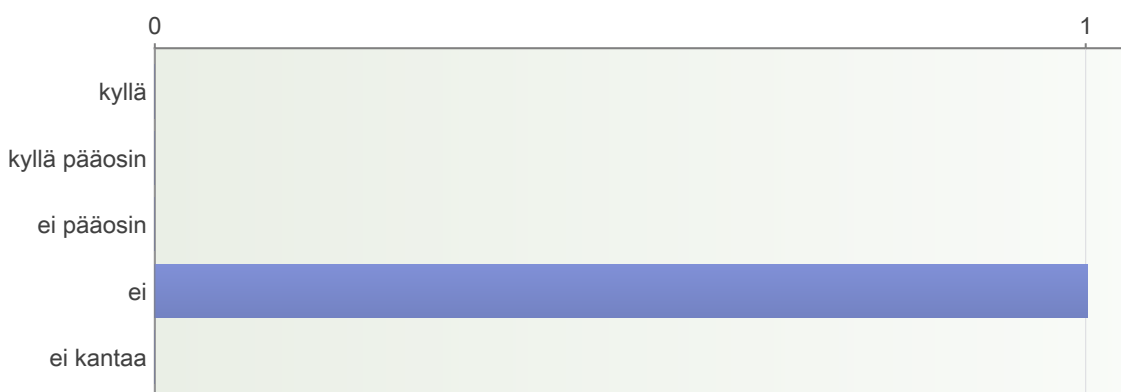
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tilanne monimutkaistuu ja vaikeutuu nykyisestä, mikäli maakunnan palvelut pirstoutuvat liikelaitoksen ja yhtiön palveluihin, erilaisten seteliratkaisujen ja henkilökohtaisen budjetoinnin höystämänä.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntahallinto moninaisine ja osin täsmentymättömine tehtävineen lisää kustannuksia, monimutkaisen kokonaisuuden rakentamiseen ja ylläpitoon liittyy runsaasti transaktiokustannuksia sekä lukuisia ennustamattomia ja kokeilematta vaikeasti (myös kustannusten näkökulmasta) ennustettavia tekijöitä. Riskit kustannusten lisääntymiselle myös palveluihin pääsyn parantuessa (= palvelutarjonnan lisääntyessä) ja palkkaharmonisoinnin toteutuessa ovat merkittävät.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

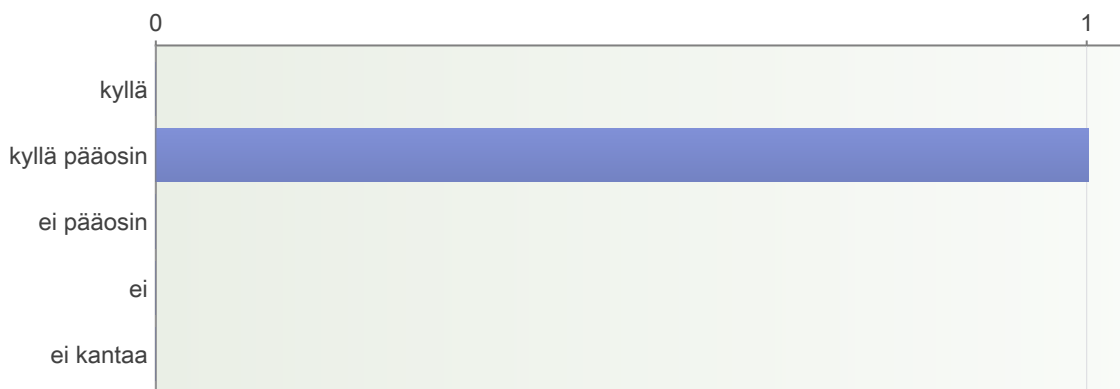
Ei vastauksia.

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

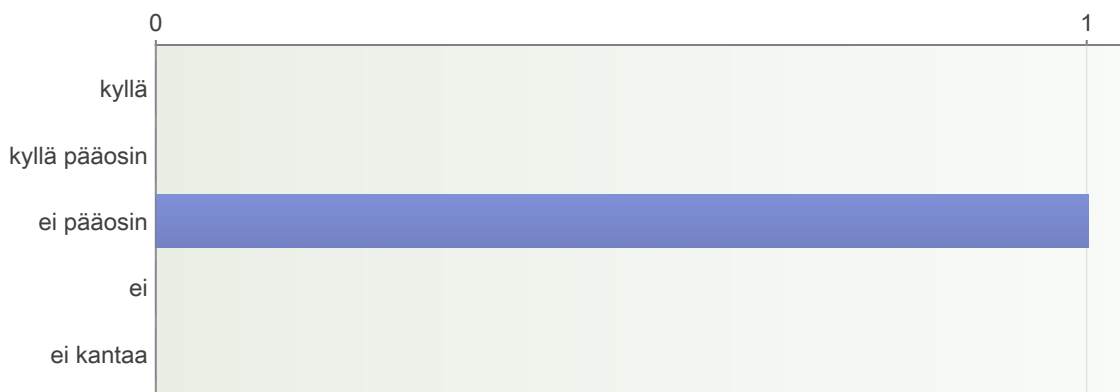
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Voi lisätä.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Mm. neuvolapalveluiden, jotka ovat kaikkia lapsiperheitä koskettava universaalipalvelu, asema on epäselvä. Olisi palvelukokonaisuuden jatkuvuuden, yhdenmukaisuuden, laadun ja henkilöstön osaamiseen, saatavuuden ja joustavan käytön näkökulmasta erittäin perusteltua, että neuvolapalvelut (äitiys ja lastenneuvolapalvelut, raskauden ehkäisyneuvonta pääosin), kouluterveydenhuolto sekä opiskeluterveydenhuolto muodostaisivat yhden kokonaisuuden valinnanvapauden ulkopuolella.

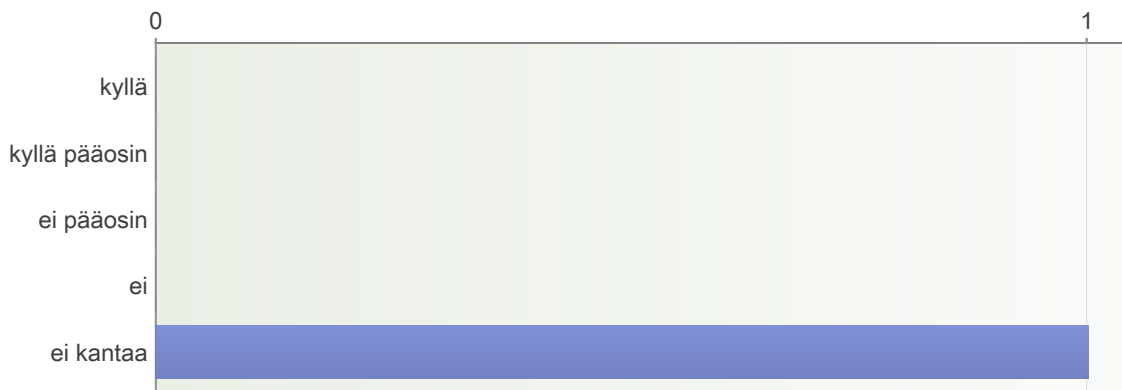
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöittämisvelvoitteen soveltaminen on keskeisesti toimivan palvelukokonaisuuden muotoutumista vaikeuttava tekijä. Palveluiden ja siten myös henkilöstön jakautuminen maakunnassa eri yksiköihin lisää kustannuksia tuovia rajapintoja ja palveluiden joustavaa ja asiakaslähtöistä järjestämistä. Aivan keskeinen uhka on, että erityisesti lääkäriresurssia ei saada ainakaan syrjäseuduille riittävästi liikelaitoksen palveluihin, jos ne rajataan kovin suppeiksi. Merkittävää: perusterveydenhuollon lääkäreiden työnkuva uhkaa muuttua olennaisesti nykyisestä suppeammaksi (joko liikelaitoksen/yhtiön tuottamat palvelut mutta ei molempia), mikä uhkaa laaja-alaista yleislääkärin osaamista, haastaa rekrytoinnin ja vaikeuttaa yleislääketieteen erikoislääkärinkoulutusta.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

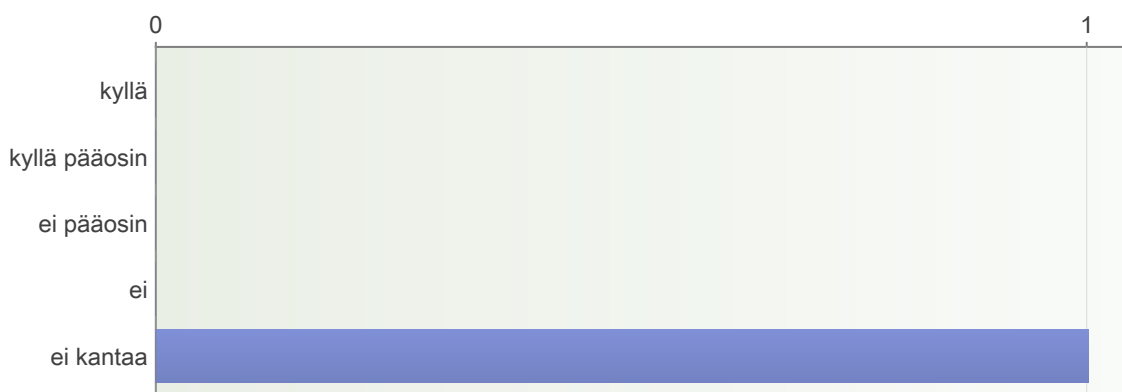

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Ei vastauksia.

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Ei vastauksia.

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Ei vastauksia.

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Ei vastauksia.

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

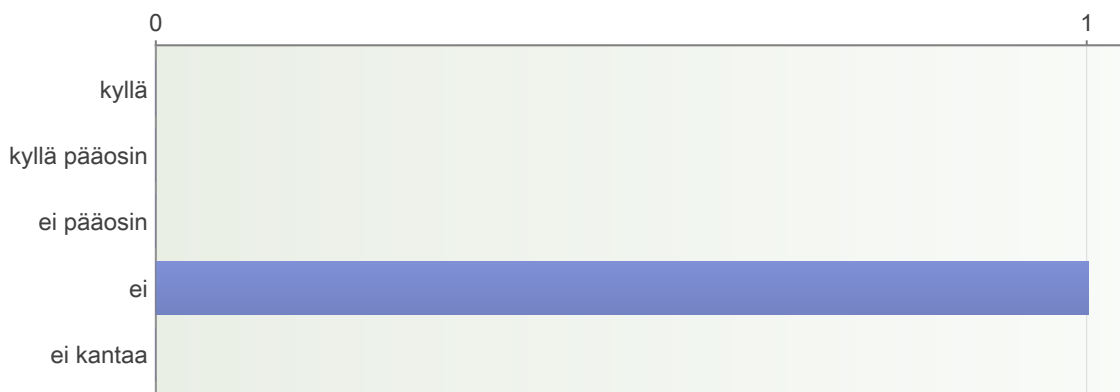
Ei vastauksia.

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valmisutautumisaika näin merkittävään muutokseen on kaikin tavoin aivan liian lyhyt. Muutos täytyisi ehdottomasti toteuttaa vaiheittain (vrt. peruskoulu-uudistus) ja sen moninaisia vaikutuksia seuraten, asiantuntijakommentteja kuulleen ja olennaisesti nykyistä hitaammalla aikataululla. Kohtuuttomaan aikatauluun liittyvät riskit ovat kestämättömiä.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Ei vastauksia.

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä, jopa liian suuressa määrin. Yhtiöittämisvelvoite ei ole perusteltu (ks. myös edellä) ja monimutkaistaa syyttä monin tavoin kokonaisuutta. Julkisen toimijan ja yksityisen yhtiön keskinäinen kilpailuasema ei ole tasa-arvoinen, esim. tietosuojaan liittyvät säädökset ovat erilaiset julkista ja yksityistä yhtiötä koskien (liittyy esim. sähköisen palveluiden toteuttamiseen ja käytettävyyteen -> vääristää kilpailua yksityisen toimijan hyväksi).

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Ei vastauksia.

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapautta on jo nyt julkisen terveydenhuollon sisällä melko paljon. Parhaimmillaan valinnanvapauden lisääntyminen voi lisätä hoitomyöntyvyyttä ja hoitoon kiinnittymistä, mitkä voivat parantaa hoitotuloksia. Riski toimijoiden väliseen epäterveeseen kilpailuun jopa pyrkien potilaiden miellyttämiseen epäadekvaatein hoidoin asiakkuuden jatkamiseksi on kuitenkin huomioitava.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Ei vastauksia.

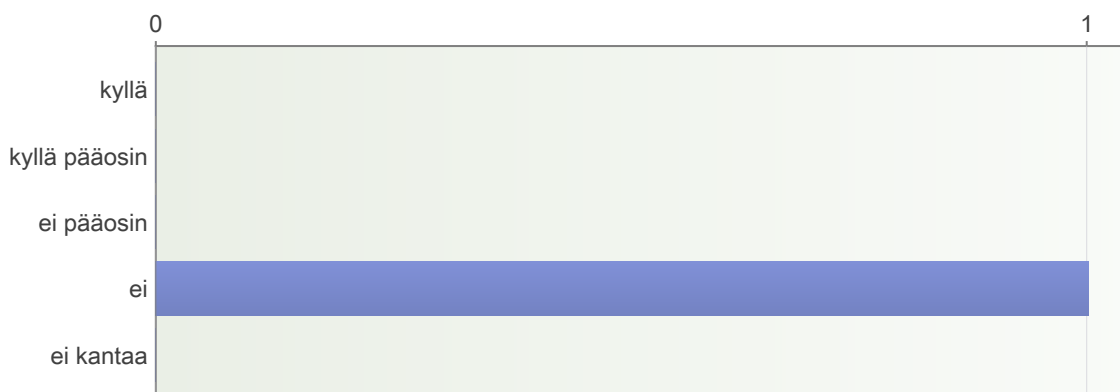
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lasten hammashoidossa on hyvin vähän osaamista yksityissektorilla. Suun terveydenhuolto lapsuus- ja nuoruus iässä on myös lainsäädännöllisesti (Terveystieteiden tutkimuskeskuslaki) osa neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa eli niiden tulisi kuulua liikelaitoksen palveluihin (valinnanvapauksen ulkopuolelle).

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyseessä on valtava systeeminen muutos, jonka toimijoiden keskinäisiä suhteita, muodostuvia kytköksiä ja riskejä ei edes voida kattavasti arvioida! Tämän hahmottamisessa tulisi hyödyntää yhteiskuntatieteilijöiden osaamista. Vain kokeilulla ja uudistuksen vaiheistamisella voitaisiin saada edes osa ennustamattomista vaikutuksista tyydyttävällä tavalla esiin. Mittakaavan hahmottamisessa voidaan käyttää toimeentulotuen siirtymistä Kelalle, jota valmisteltiin pitkään, mutta silti aivan riittämättömästi ja väheksyen aiemman palveluntuottajan näkemyksiä. Ny on kyse aivan eri mittaluokan muutoksesta, jonka toteuttaminen nyt suunnitellulla tavalla yhtenä kokonaisuutena, päälleliimatuin ideologisin perustein alkuperäiset tavoitteet (integraatio!) unohtaen ja täysin riittämättömällä aikataululla on edesvastuutonta.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Toimiva ja jatkuvasti kehittyvä palvelukokonaisuus ja lupaavasti tiivistyvä yhteistyö sosiaalipalvelujen ja eri terveyspalvelujen kesken hajoaa maakunnan liikelaitokseen ja yhtiöön. Ammattilaisten (myös lukuisat erityistyöntekijät, kuten psykologit, fysio- ja toimintaterapeutit, puheterapeutit, ravitsemusterapeutit, seksuaaliterveyspalvelujen erityisosaaminen, nepsy-osaaminen, perheneuvolassa erilaisten terapiamuotojen hallinta) osaamisen joustava hyödyntäminen vaikeutuu/päätyy -> palvelun taso laskee -> terveyshyöty heikkenee -> kustannusvaikuttavuus laskee.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Luonnoksesta välittyy vaikutelma, että sote-palveluiden moninaisuutta ja keskinäisriippuvaisuutta ei olla valmistelussa hahmotettu. Terveystieteiden huolto ei ole vain mekaanista oireiden selvittelyä algoritmeilla tai yksittäisen ammattilaisen tapaamista vastaanotolla. Hyvin tavallisissakin asiakas-/potilastilanteissa tarvitaan eri ammattilaisten yhteistyötä, esim. yksittäisen terapia-ammattilaisen (esim. puheterapeutin tai fysioterapeutin) konsultaatiota lääkärille/terveydenhoitajalle. Jos tällöin joudutaan maksuseteli-/asiakassetelikäytäntöihin valintaprosesseineen, eli hyödyntämään yksittäisiä palveluntuottajia, jotka mahdollisesti käyttävät eri potilastietojärjestelmiä, prosessit hidastuvat ja hajoavat. Kokonaisuus kaikkiaan on vaikeasti hallittava ja nykyistä kattavaa, kehittyvää ja yhä paremmin asiakastarpeisiin vastaavaa palvelukokonaisuutta huonompi. Lasten ja perheiden palveluiden LAPE-kärkihanketyö veisi lasten, nuorten ja perheiden palveluita eteen päin oikeaan suuntaan ja integraatiota tavoitellen, mutta sote-uudistus ja erityisesti valinnanvapaus perustelemattomine yhtiöittämisvelvoitteineen vie kehitystä toiseen suuntaan.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.